

► • *Koliko nakon svih ovih slovenskih "argumenata", kao i pravno utemeljenih argumenata koje iznose hrvatski pravni stručnjaci, vjerujete u sretan završetak ovoga nepotrebno iniciranog graničnog spora između naših dviju država?*

- Da, zaista je riječ o nepotrebnom sporu. Međunarodnopravno je situacija jasna. Političke tenzije su, izgleda, dosegle vrhunac i moram priznati da sam dosta zatečena time kako se međunarodnopravno nekomplikirana situacija mogla s godinama toliko otrgnuti od prava i izazvati toliko strasti. Što sve može učiniti miješanje politike u pravo... Ali nadam se da je to samo privremena stagnacija.

• *Upravo je stigla vijest iz Slovenije da su njihovi stručnjaci za međunarodno pomorsko pravo odbili priznati najnoviju odluku Međunarodnoga suda pravde u Den Haagu o rješavanju graničnog spora na Crnome moru između Rumunjske i Ukrajine. Koliko će takav njihov neočekivani stav otežati daljnje pregovore o morskoj granici između Hrvatske i Slovenije, odnosno koliko će pripomoći hrvatskoj strani da bude vjerodostojnija kod svjetskih i europskih političkih čimbenika? I može li se očekivati žurni odgovor hrvatskoga dijela stručnjaka za pomorsko pravo u okviru Mješovitog povjerenstva za pripremu okvira o podnošenju spora*

U 90 godina postojanja još nitko nije ovlastio Međunarodni sud da sudi na temelju pravičnosti

radi razgraničenja pred međunarodnim tijelom?

- Zadnjih dana uopće nisam gledala slovenski tisak. No, ovo što ste rekli tj. da su slovenski stručnjaci "odbili priznati" presudu Međunarodnog suda, nije moguće ili je krivo preneseno iz slovenskog tiska, možda zbog jezika. Nijedan pojedinac a ni država ne mogu "odbiti priznati" odluku Međunarodnog suda, glavnog pravosudnog tijela UN-a. Presude obvezuju stranke spora, i za to nije potrebno priznanje presude od strane drugih država. Bez ikakvog učinka je i nepriznavanje presuda od strane nekog pojedinca, a ako bi neki i izjavio da "odbija priznati" neku presudu, bilo bi potpuno jasno da se ne može raditi o stručnjaku za međunarodno pravo. Možda se radilo o kritičkom razmatranju presude, iznašaju osobnih primjedbi, što je uobičajeno u znanstvenim publikacijama, pa i u medijima. U oba slučaja nije nužno nikakvo službeno očitovanje stručnjaka iz hrvatskog povjerenstva. ■

Međunarodno pravo je crta ispod koje se ne ide

Slovenija ne može dobiti suverenost nad cijelim zaljevom ni 'izravni teritorijalni izlaz na otvoreno more'

■ **Davor Vidas**

Granični spor između Hrvatske i Slovenije mogao bi se relativno brzo i lako riješiti primjenom međunarodnog prava pred Međunarodnim sudom. Dvije države i Europska unija trebale bi uvidjeti koliko je važno postići rješenje na takav način.

Osobito sa stajališta EU-a, primjena međunarodnog prava u rješavanju graničnih sporova trebala bi biti to važnija u regiji koju u konačnici želi stabilizirati. To se dugoročno može postići samo pridržavanjem načela "vladavine prava", što ga i sama Unija proklamira kao svoj temelj.

Svaki prijedlog za određivanje granica pomoću političkih rješenja otvara put arbitrarnim kriterijima - umjesto isključivo pravnim, za sve jednakim i objektivnim - pa zato može prerasti u doprinos dugoročnoj destabilizaciji regije.

Zbog tog razloga, ne samo za Hrvatsku i Sloveniju, nego i za EU, u rješavanju toga graničnog spora međunarodno pravo treba biti crta ispod koje se ne ide.

Za razliku od rješavanja "kriznih žarišta", za izlazak pred Međunarodni sud dvjema državama ipak ne trebaju nobelovci, nego odgovorni političari - a za rješenje graničnog spora između dviju suverenih država isto tako nisu potrebni "mudraci", nego kvalificirani suci koji su stručnjaci za međunarodno pravo.

Kompromisno i pravično rješenje na taj način jest moguće postići, ali samo unutar okvira određenih međunarodnim pravom, što uostalom pokazuje i najnovija presuda Međunarodnoga suda u sporu između Rumunjske i Ukrajine.

S obzirom na granični spor na moru između Hrvatske i Slovenije, ključno je to što postoje dvije jasne geografske činjenice na koje se nadovezuje međunarodno pravo. Prva je činjenica ta da je u Piranskom zaljevu (Savudrijskoj vali) dio obalne crte hrvatski, a dio slovenski, pa zato Slovenija ne može sama imati suverenost nad cijelim tim zaljevom. A druga je činjenica da kad bi, makar hipotetski, Slovenija

Ugledni stručnjak za međunarodno pravo

Davor Vidas priznati je stručnjak za međunarodno pravo s 25-godišnjim iskustvom. Direktor je Odjela za pomorstvo i pravo mora u norveškom Institutu "Fridtjof Nansen". Vodio je mnoge timove pravnih stručnjaka sa svih kontinenta i bio je konzultant međunarodnih organizacija. Član je Međunarodnog vijeća Instituta za pravo mora pri američkome Sveučilištu "Berkeley", te supredsjedatelj Grupe pravnih stručnjaka za Sredozemno more pri Svjetskoj uniji za zaštitu prirode.

i imala cijeli zaljev, to i dalje ne bi bilo dostatan temelj za ostvarivanje prava na "izravni teritorijalni izlaz na otvoreno more" jer bi polazne crte teritorijalnog mora Slovenije opet ostale više od 12 nautičkih milja udaljene od najbližeg otvorenog mora i točke pet iz Osimskog ugovora.

Zbog tih razloga, Slovenija po međunarodnome pravu ne može dobiti suverenost nad cijelim zaljevom ni "izravni teritorijalni izlaz na otvoreno more", ali joj je pristup otvorenome moru zajamčen međunarodnim pravom. ■